56e jaar. — Nr 28. Dit nummer bestaat uit 8 bladzijden. Zaterdag, 6 Maart 1909.

Ten zetel in de Tongerenstraat, bij V. COLLÉE, uitgever en eigenaar van dit blad.

De *POSTRIJDER* verschijnt 's dinsdags, 's donderdags en 's zaterdags.

Alle toezendingen van bladen, geld of aankondigingen moeten *franco* gedaan worden aan den uitgever, **Groote Markt, te Tongeren.**

DE POSTRIJDER
DER PROVINCIE LIMBURG.

Abonnement:

Drie maal per week : 6 fr. per jaar.
Twee - 5 -
Een - 4 -

Een blad afzonderlijk 10 centiemen.

De abonnementen zijn vooraf betaalbaar.

Aankondigingen : 15 centiemen per drukregel.

Reclamen, vonnissen en andere artikels vooraan of binnen in het blad 1 frank den drukregel.

EERSTE BLAD

TONGEREN, DEN 6 MAART 1909

Vroeger en hedendaags.

Een koortsige rilling glijdt mij somtijds door het harte, als ik, droomende — een droom!.. ware 't maar een droom — als ik, droomende van vroeger christen-zijn, mijne mijmerende oogen op de huidige wereld laat vallen.

'k Blik neder op een volk : het Vlaamsche. 'k Staar op een land, mijn vlaamsche Vaderland...

De geschiedenis van het Vlaamsche volk bevat immers roerende bladzijden, treffende lessen van godsdienstzin en Vaderlandsliefde.

Met de liefde waarmede onze vaderen 't heilig Vaderland beminden, droegen ze ook hun heiligen Godsdienst in het hart: den Godsdienst hebben zij kloekmoedig beleden, voor 't vaderland was hun bloed, voor beiden hun leven en streven!

Wat bewijzen ons die prachtige kerken en kapellen en andere geestelijke monumenten die in ons Vlaanderen, als gezaaid, uit den grond zijn opgerezen!.. Hoe luide spreken ons die menigvuldige beelden langs de straten, te velde en in stad! Wat zegt ons dit alles!.. tenzij den diepen godsdienstzin onzer vaderen!

't Grootste bewijs van liefde is echter zichzelven ten beste te geven voor de zaak die men bemint. Dit hebben ook onze voorouders gedaan, of hebt gij den Boerenkrijg vergeten?...

God Zij gedankt! nu heerscht er bij ons geen vervolging meer; onze kerken zijn niet gesloten, de priester wordt in 't algemeen geëerbiedigd de vrijheid bestaat nog... Wij hoeven dus niet naar de wapens te grijpen om den vijand te lijve te gaan. En toch, zelfs in ons Vlaanderen, mogen we niet roerloos blijven! Er valt te strijden! veel te strijden!...

Wat wij nu bijzonder moeten bestrijden, is de ONVERSCHILLIGHEID in zake van Godsdienst; waarvoor wij nu moeten vechten, is de WAARHEID: niet met de zeisens en rieken onze boerenhelden, maar met woord en schrift en met goed voorbeeld.

Onze boeren streden onder het kruis. Waar prijkt nu nog ons kruisbeeld?... Vroeger hing het aan de breede schouw, IN ALLE HUIZEN.. Nu nog?

Vroeger begon men den dag met een kruisteeken; onder de hoede van het goddelijk kruisteeken ging men ten ruste... Nu nog?

Als men een werk van belang begon, bad men om Gods hulp en zegen... En nu?

Maar al te veel is de mensch van 't geestelijke afgetrokken en alleen met de wereldzaken bekommerd... Tegen dien verderfelijken geest, die in al de standen der maatschappij allengskens binnensluipt, tegen dien geest van onverschilligheid moeten wij zonder uitstel te kampe gaan

« GAAT EN ONDERWIJST ALLE VOLKEREN! » zegde eens Christus aan zijne Apostelen. Langen tijd kon de Priester dien last alleen dragen; heden is iedereen geroepen, iedereen, om te werken in den wijngaard des Heeren, om de bestreden en geloochende waarheid te verdedigen en in eere te stellen.

De Priester onderwijst den gelovige; maar dat ook de werkbaas denke dat, na de plichten van rechtvaardigheid, er ook nog plichten van broederliefde bestaan! De werkman helpe zijn gezel door goed voorbeeld, door raad en daad. Overal dient er gewerkt, overal : schrift tegen schrift, dagblad tegen dagblad, weerlegging tegen opwerping, verdediging der waarheid, vernietiging van leugen en laster!.. Getrouw aan de leuze :

Voor Godsdienst, Taal en Vaderland
Zoo zullen wij onzer Vaderen waardig blijven! HOU ENDE TROUW.

Katholieke Volksboekerij.

Dat de lezerslust op onze dagen zeer hoogte gekregen is, die moet te vreden bevoldaan worden. Romans, tijdschriften, dagbladen en strooibladjes, alles vindt thans zijne lezers. De beste wel en zal bewaarheid worden.

De slechte pers tracht aan dit toestand partij te trekken en den gretigen lezer rijp en groen in de hand te stoppen.

Om de vijanden van den godsdienst weten zeer wel, dat de slechte lezing hun machtigste wapen is om het volk te ontchristenen, ten prijze zelfs van de goede zeden. Men loopt dan ook de scheuren in en uit met boekjes en blaadjes, waarin kerk en staat worden aangevallen, de grondslagen der maatschappij ondermijnd en tegen het zeedelijk godsdienstig en christelijk leven van ons volk wordt stormgeloopen.

Men strooit op straat en plein reklaambriefjes van zekere boekhandels, die tegen 10 centiemen alle riel goesting, go de en slechte, bevredigen.

Om een dam op te werpen tegen den verderfelijken stroom der slechte lezingen, zijn er in vele plaatsen van ons land katholieke volksbibliotheken opgericht. Tongeren ook heeft sinds lang zijne katholieke boekerij, die voorzeker een der best ingerichte mag heeten.

Het is misschien niet van belang ontbloot te weten dat zij behalve de 4382 boekdeelen in de boekenlijsten van 1906 vermeld, sinds de twee laatste jaren met 366 nieuwe boeken is aangegroeid en thans 4748 boekdeelen en een groot getal tijd- en vlugschriften bezit.

Er is ons ruime keus : godsdienst, levens van heiligen, geschiedenis, kunst, wetenschappen, sociale werken, verhalen en romans, novellen en letterkunde, het nuttige en het aangeame, volgens den smaak van den lezer : ieder vindt er zijne goesting, in de twee talen.

Dat de Tongenaars van onze kath. boekerij gebruik maken en ze hoog waardeeren, blijkt alleszins hieruit dat er in het verloopen jaar 1908, zuien 66 0 boekdeelen in lezing gevraagd werden, door gemiddeld bij 120 lezers per week in den wintertijd en door 70 in den zomer.

't Is om onze Tongersche volksboekerij nog meer en beter te doen kennen en om bovenaan een blijk aan dankbaarheid te geven aan de weldadige ondersteuners en vereleden van dit zoo verdienstelijk als noodzakelijk werk, dat wij hier een kort overzicht neerschrijven over de vier laatste jaren :

1905 Boeken uitgeleend :	Fr.	1671
	Vl.	2046
	Totaal	4717
1906	Fr.	1604
	Vl.	3152
	Totaal	4756
1907	Fr.	2037
	Vl.	3837
	Totaal	5874
1908	Fr.	2199
	Vl.	4437
	Totaal	6636

De boekerij, gevestigd in den Volksbond St-Martinus (Hondstraat), is open voor het publiek op alle donderdagen van het jaar van 1 uur tot 2 1/2 ure; 's zondags van 11 tot 12 ure.

De inwoners van de stad kunnen gratis boeken ontleenen, mits verantwoordelijkheid voor dezelve; de vreemdelingen echter betalen 0,05 fr. per boekdeel en onder dezelfde verantwoordelijkheid. HET BESTUUR.

Gemeenteraad van Tongeren.

Zitting van zaterdag 27 Februari 1909.

Tegenwoordig : MM. MEYERS, burgemeester, DELVIGNE en MODAVE, schepenen : DECKERS, NEVEN, SCHAETZEN, VANDEN BOSCH, VAN ORMELINGEN en ZEEGERS, leden.

1. Verlichting der electrieke verlichting in de woning van den Heer Prefect van het Atheneum.

De Maatschappij Siemens-Schuckert wordt gemachtigd de electrische verlichting te plaatsen in de woning van den Heer Prefect van het Koninklijk Atheneum.

Wijzigingen en uitbreiding aan de electriciteit-fabriek. — Cahier van lasten.

M. DE BURGEMEESTER. — Gisteren werd het cahier van lasten in Commissie onderzocht. Om dit onderzoek voort te zetten, stel ik voor zaterdag opnieuw bijeen te komen.

M. DELVIGNE zou willen dat M. Gillon op deze vergadering tegenwoordig ware.

M. NEVEN vraagt of iemand een verslag over deze vergadering opgemaakt heeft.

M. DE BURGEMEESTER. — Zulks is onmoodig; niemand is bekwaam zulk verslag op te maken. Ten anderen, zoo M. Neven tegenwoordig geweest ware, zou hij de stukken kunnen nazien, zooals de andere leden van den raad. Doch M. Neven bondt niet aan de zittingen der Commissies; hij verkiest de openbare zittingen.

M. NEVEN. — Gij kunt er nota van nemen : ik zonder uwe Commissiën als niet ernstig. Ik zal den voet niet meer in uwe Commissiën, en gij zult mij enkel zien opmerkingen maken in de openbare zittingen.

3. Buurtspoorweg St-Truiden-Wellen-Tongeren-Eygenbilzen. — Studiekosten. — (Vliermael).

M. MODAVE. — De gemeente Vliermael niet willende tusschenkomen in de studiekosten, stelt voor dat de stad Tongeren deze onkosten op zich zou nemen. — Aangenomen.

4. Begrooting van 1909.

M. NEVEN bestatigt dat het College de begrooting niet op gestelden tijd heeft ingediend. Verleden jaar werd er gezegd dat zulks was uit toegevendheid voor de nieuwe gekozenen. Dit voorwendsel heeft men dit jaar niet meer kunnen inroepen; 't is eene comedie. Van al de werken verleden jaar in de begrooting geschreven, werden er geene of weinig uitgevoerd; bijvoorbeeld : de muur langs den Jeker, de herstelling der Plinius-fontein, het plantsen van pisbakken, het planten van boomen, het inrichten van den brandweerdienst, enz. En nu vindt men dezelfde werken in de begrooting geschreven, en zooals verleden jaar voorzeg ik u dat zij niet uitgevoerd zullen worden. Wat den geldelijken toestand aangaat, moeten wij jaarlijks eene groote som betalen. Ik stel vast dat al de leeningen, b halve eene, gestemd werden door de katholieken. En met de laatste leening, nogmaals door u gestemd bedraagt de stadsschuld bijna een millioen.

M. SCHAETZEN. — Zoudt gij ze gestemd hebben?

M. NEVEN. — Ja!

M. DE BURGEMEESTER. — Maar gij waart opgesnaar op het oogenblik der stemming. Gij waart vertrokken op het beslissend oogenblik! — *(Gelach).*

M. NEVEN. — En 't is nog niet gedaan; gij zult nog moeten leeningen doen, want gij zult nog vele verlichtal te beambten benoemen.

M. DE BURGEMEESTER. — Ten akkoord : De uitbating in regie is schadelijk voor de kleine steden.

M. NEVEN. — Wij weten nog niet hoeveel het water ons ko t.

M. DE BURGEMEESTER. — Omdat gij h t niet wilt weten; al uwe collegas weten het. Kom naar de Commissiën. Ik weet niet hoe gij zoo iets kunt zeggen zonder lachen.

M. NEVEN. — Gij waart altijd onbezorgd. Zie het kerkhof dat veel geld gekost heeft en ingericht is langs den kant der stad.

M. VAN ORMELINGEN. — Gij hadt zeker een kerkhof gewild, door eenen grooten weg doorsneden?

M. NEVEN besluit dat het stadsbestuur van Tongeren slecht is.

M. DE BURGEMEESTER is verwonderd dat M. Neven vindt dat de begrooting niet genoeg besproken wordt. Verleden jaar werden er vijfen-twintig zittingen aan besteed.

M. Neven is ons verleden jaar hier toegekomen met zijnen zak vol bekrabbelingen, en dit jaar is het nogmaals in dien ouden zak dat hij gaat putten.

M. DECKERS. — Het is opgestoofde kost dien hij ons op tient!

M. DE BURGEMEESTER. — Hij vraagt ons waarom wij zes weken ten achter zijn. Dit is de fout van het ontwerp der uitbreiding der electrische verlichting, opgemaakt door M. Modave; uitmuntend ontwerp, waarvan de studiën, die lang geduurd hebben, thans geëindigd zijn. M. Neven vindt dat al de werken, die verleden jaar voorgesteld werden, niet uitgevoerd zijn geworden; dat zal nog wel gebeuren. Hij spreekt over de herstelling van den muur aan den Jeker : hij weet voorzeker niet dat wij daarvoor de goedkeuring moeten hebben van den Dienst der Waterloopen; welnu, die goedkeuring hebben wij nog niet. Voor den weg der Fonderie, moeten wij wachten tot de plannen afgemaakt zijn, evenals voor de Plinius-fontein. Wat de rioolen betreft, zegt men ons : « Stemt ze, dan zal de Provinciale dienst al de studiën doen. »

M. Neven zegt dat al de leeningen door de katholieken gestemd werden. Is de waterleiding slecht? Zij moest nochtans betaald worden. De electrische verlichting? Men moet ze betalen en daarom de leening van 115.000 fr. stemmen.

Wat de eerste leeningen betreft, waarvan M. Neven spreekt, weet iedereen dat zij gestemd werden om oude schulden te betalen.

M. Neven vraagt ook eene bijzondere rekening voor de waterleiding en de electrische verlichting. Indien hij naar de vergaderingen der Commissiën kwam, zou hij weten dat deze rekening bestaat.

M. NEVEN. — Ik herhaal u dat ik er geen voet meer zal zetten.

M. DE BURGEMEESTER. — Ja, wij weten dat gij liever houdt aan de openbare zittingen, opdat men zou komen naar u luisteren en u toejuichen!... *(Gelach).*

Het schijnt mij dat M. Neven ook niet op de hoogte is van de kwestie van 't kerkhof. Wanneer men een Kerkhof herplaatst, is de eerste zaak waar men tegenloopt die der vergunningen. Indien men het voorstel der liberalen aangenomen had, zou men spoedig deze kerkhoven, het kerkhof der rijken en het kerkhof der armen, genoemd hebben.

M. JACQUES vraagt de herstelling van den Rooden Weg.

M. DE BURGEMEESTER geeft lezing van den toestand der Aangenomen School der Broedersgezusten. Eene klas, tellende 72 leerlingen, moet verdubbeld worden.

Aangenomen zonder opmerkingen.

M. NEVEN zou willen dat men de kwestie der schoolsoep bestudeerde.

M. Deckers vraagt de uitbreiding der waterleiding tot Offelen.

Zitting van Maandag 1 Maart 1909.

Al de leden zijn aanwezig.

De Heer Policiecommissaris stuurt eenen brief aan het Schepencollege, waarin hij mededeelt dat, zondag avond, rond 8 1/2 ure, brand uitgebroken is in de huizen van M. Jansen, nabij het kerkhof. Te dezer gelegenheid heeft men bestatigd dat het brandmaterieel niet behoorlijk werkt : de darmen der vuurspuiten pasten niet op de buizen der waterleiding en de drukking was niet sterk genoeg.

M. Flacon heeft een verslag over deze kwestie gemaakt, waarin hij de verschillende oorzaken dezer gebreken opgeeft.

M. MODAVE zegt dat, zoo men M. Flacon verwittigd had, deze de drukking had kunnen vermeerderen indien zij niet sterk genoeg was. Het is ook zeker dat de vorst en de groote haast der personen die de behandeling van het materieel der waterleiding niet kennen, insgelijks oorzaak zijn van de aangehaalde moeilijkheden.

M. DE BURGEMEESTER zegt dat er nog slechts drie bezwaren voorwerpen overblijven : De vraag van den Heer Policiecommissaris om verhooging van jaarwedde; de vraag van M. Jansen en het verzoek om eene toelage van 50 f. voor de bibliotheek van het *Willemsfonds* te bekomen. De twee eerste voorwerpen zullen in geheime zitting behandeld worden; wat de toelage aan het *Willemsfonds* betreft, zegt M. de Burgemeester dat er geene reden is om deze toelage te verleenen; het Gouvernement zendt boeken naar de bibliotheken, en er is nog eene andere bibliotheek te Tongeren, en deze vraagt geene toelage.

M. NEVEN stelt voor eene som van 500 fr. te stemmen om eene stadsbibliotheek op te richten.

M. DE BURGEMEESTER antwoordt dat er geene 500 fr. meer overblijven. Deze som is ten andere onvoldoende : men zou een lokaal moeten bezorgen, een bibliothecaris benoemen, enz.

M. NEVEN zegt dat het lokaal welk tot museum dient aan de Maatschappij van Oudheidkunde, beschikbaar zal zijn zoohaast deze Maatschappij een ander lokaal zal gevonden hebben.

M. SCHAETZEN antwoordt dat deze Maatschappij, al vindt zij nog een ander lokaal, toch het huidig lokaal zal behouden om er hare bibliotheek in te richten.

Het voorstel om een krediet van 500 fr. te stemmen wordt verworpen, evenals de vraag om eene toelage van 50 fr. te verleenen aan het *Willemsfonds.*

M. NEVEN vraagt of men den dienst der policieagenten niet zou kunnen regelen op zulke wijze dat zij beurtelings zondags een dag verlof bekomen.

M. DE BURGEMEESTER zal inlichtingen nemen bij den Heer Policiecommissaris.

De zitting wordt vervolgens met gesloten deuren voortgezet.

BUITENLAND.

Nederland. — SCHOUWBURGBRAND. — De stadsschouwburg te Harlingen is gisteren nacht door onbekende oorzaak afgebrand. Verzekering bestrijdt de schade. De aanpalende gebouwen kregen veel waterschade.

— OOK EEN WEDSTRIJD. — Voor den nationalen wedstrijd van harmonicaspelers, zondag te 's Gravenhage gehouden, waren ingeschreven 47 deelnemers, in 5 afdeelingen.

Frankrijk. — AANSLAG TEGEN EENEN PRIESTER. — De eerw. heer Soulier, van Leyraud (Opper Loire), is bij het lezen der H. Mis bijna het slachtoffer geworden van eenen laffen aanval.

Een laffe misdadiger had eene sterke dosis arseniek en strychnine in den misswijn gemengd.

De apotheker Vendraud heeft het mengsel onderzocht en er eene hoeveelheid van naar Clermont gezonden om 't te doen ontleden.

— ZUSTERS VERDOORDEELD. — Zeven zusters van de « Congrégation des filles de la Croix », vervolgd wegens inbreuk op de wet op de vereenigingen door het openen eener school te Combe, zijn gisteren te Bayonne door de correctionneele rechtbank veroordeeld, de overste tot 50 fr., de bestuurster tot 25 fr. en de andere tot 15 fr boete en de sluiting van het gesticht.

— NOODLOTTIGE JACHTPARTIJ. — De heer Bautraux, 60 jaar oud, handelsvertegenwoordiger te Tavernay, doodde toevallig ter jacht zijn 18jarigen zoon, op het oogenblik dat deze over eene haag sprong. Getroffen in het hart, bezweek de jongeling oogenblikkelijk. Zinneloos van wanhoop, poogde de heer Bautraux zich door het hoofd te schieten, voor het lijk van zijn zoon.

— ROOVERS. — Uit Oran wordt gemeld dat M. Barrès, gemeenteraadsheer van Doubasle, te 11 ure 's avonds licht ziende in de mairie, door het venster ging kijken. Hij bemerkte drie Arabieren, die bezig waren de wapens te stelen, daar bewaard voor 't geval van opstand.

Een der misdadigers bemerkte eensklaps M. Barrès en schoot op hem. De man werd ernstig gekwetst. De gevluchte misdadigers worden nu vervolgd door eene afdeeling ruiters.

— BOMMEN. — Een agentschap deelt de volgende inlichting mee :

Voor eenige dagen kregen de Fransche en Russische policie van Parijs de zekerheid, dat verschillende bommen, door Russische vluchtelingen te Parijs gefabrikeerd, naar Rusland waren gebracht door eene vrouw. Die bommen waren, denkt men, bestemd voor eenen aanslag tegen den tsaar.

De man, die zich hiermede moest gelasten, een der gevaarlijkste Russische revolutionnairen, bevond zich te Parijs en zou nu nog in Frankrijk zijn.

— WERKONGEVAL. — Een erg ongeval had woensdag plaats te Clermont-Ferrand. Zeven werklieden waren bezig aan de herstelling van een oud huis, toen eensklaps de plankenvloer waarop zij zich bevonden, instortte een stuk muur meesleepende. De werklieden werden onder de puinen begraven. Vier zijn erg gekwetst en drie dood opgehaald.

Duitschland. — KINDGEMARTELD. — Te Keulen is zekere Lehrer, de vrouw van een koffiehuisbediende, wegens herhaalde mishandelingen op haar zevenjarig dochtertje, tot zeven maanden gevangenisstraf veroordeeld. De vrouw had het kind bij de haren door de kamer gesleurd en getrapt en haar eten en drinken onthouden. Toen het kind op zekeren dag met een poes speelde, wierp hare moeder het dier in de brandende kachel.

— DE SNEEUW TE BERLIJN. — Het straatverkeer, bijna onmogelijk geworden wegens den overvloedigen sneeuwval, is maar weinig gebeterd.

Alleen heeft men door duizenden arbeiders aan te werven, het verkeer van trams, automobielen en vrachtwagens, gisteren avond kunnen herstellen.

47 personen, slachtoffers van ongevallen, door de sneeuw verwekt, werden in de hulpposten verzorgd.

Oostenrijk. — MOORD DOOR EENE VROUW. — De 50-jarige Josepha Griessl, van Sanz, doodde met bijslagen den stedelijken bediende Antoon John, aan wien zij een wissel van 700 kronen schuldig was.

Zij verbrandde eenige stukken van het lijk. Dan viel de feeks John's vrouw aan en kwetste haar zeer gevaarlijk. Als de policie in huis kwam, was de moordenares gevlucht. Later vond men haar opgehangen.

Portugal. — ZONDERLINGE KARNAVALPRET. — Bij het karnavalfeest te Lissabon was de liefde vertooning de koningsmoord. Troepen gemaskerden verkleed als koning Carlos, prins Lodewijk Philips, de Koningin, prins Manuel en als Costa en Buica, de koningsmoorders, trokken te straten door en gaven op verschillende punten van de stad voorstellingen van den koningsmoord. Andere groepen stelden de begrafenis van koning en kroonprins voor. Onder het zingen van spotliederen werden de doodkisten rondgedragen. Waar de policie tusschen beiden kwam, wierp het volk met steenen. Het feest liep uit op een bloedig straatgevecht. Meer dan 200 personen zijn in hechtenis genomen. Ten slotte moesten de soldaten de policie helpen.

Turkije. — AARDBEVING. — *150 slachtoffers.* — Men heeft te Phocea eene nieuwe aardbeving gevoeld, terwijl eene waterhoos den omtrek van Jerusalem, tot aan de vallei van Nazareth, verwoestte. De huizen van het dorp Masrau zijn allen ingestort; 150 personen werden onder de puinen bedolven.

Rusland. — TREINPOSTDIEFSTAL. — Uit Armawir, gouvernement Koeban, wordt gemeld, dat acht roovers er in gelukt zijn uit eenen poettrein op den spoorweg van Vladicaucase tien duizend roebels te stelen. Zij sprongen toen van den trein en namen de vlucht.

Italië. — DE AARDBEVING. — Uit Messina wordt gemeld : Zes kabels in de Straat van Messina zijn hersteld. Een moest worden opgegeven daar hij geheel onder het zand zat. De opgehaalde kabels vertoonden verbrande plekken, waardoor de verondersteling bevestigt schijnt te worden dat de oorzaak van de ramp eerder aan een onderzeeschen vulkaan dan aan een tellurische beweging moet worden toegeschreven.

Spanje. — EEN DRAMA. — De bevelhebber van het gezondheidskorps heeft gisteren te Malaga met een revolverschot een kapitein gedood, en zich daarna in 't bijwezen van zijnen zoon, toegesneld toen hij het schot hoorde, zelfmoord. De eenen schrijven het drama toe aan wrank, de andere aan eenen aanval van zinneloosheid.

— EEN BOM AAN HET PALEIS. — Naar gemeld wordt, zou men bijna aan den muur van het koninklijk paleis van Madrid eene bom hebben gevonden, voorzien van eene lont. Verscheidene personen zijn aangehouden.

De minister van binnenlandsche zaken verklaart echter dat het geen bom was, maar eene springbus, in papier gewikkeld, voorzien van eene lont. Zij lag ook niet aan het paleis, maar in de dreef die achter de hoven van het paleis voorbijloopt, dus een 500 meters van 't paleis af. Een kleine knaap zag het toestel liggen en verwittigde de policie, die het meenam.

Amerika. — EEN VALSCHMUNTERSWERKHUIS IN EEN GEVANG. — In een gevang, zoo meldt men uit Richmond, Staat Virginie, heeft men een zeer goed ingericht werkhuis tot het vervaardigen van valsche munt ontdekt. De gevangenen werden door den opzichter verraat, toen zij volop aan het vervaardigen waren van halve dollars, die dan natuurlijk, buiten het gevang, in omloop gebracht werden.

Al de gevangenbewaarders zijn aangehouden en opgesloten.

BINNENLAND.

ANTIQUITEITEN, EXPERTIESEN, aankoop. Koopt insgelijks oude pianos clavecijns van de laatste eeuw.
César ZONDERVAN, de Lignestraat, 60, Brussel

LUIK. — DOODELIJK ONGEVAL. — Dinsdag namiddag, rond 3 ure, was een werkman der fabriek Hinck, Grétrystraat, 176, de genaamde Gillis Martiny, bezig met een stuk te plaatsen, ter hoogte van ongeveer 4 meter. Twee mannen hielpen hem in het plaatsen van het stuk, dat ongeveer 400 kilo woog. Ten gevolge van de pogingen, die zij deden, om dezen last op te heffen, gleed de stelling uit, en de ongelukkigen werden ten gronde geworpen. Twee hunner kwamen er met lichte kneuzingen af, doch Gillis Martiny stond niet meer op; hij was met het hoofd op een stuk ijzer gevallen, en had eene zoo erge schedelbreuk bekomen, dat hij bijna oogenblikkelijk den geest gaf, ondanks de zorgen van een geneesheer. Het slachtoffer was slechts 22 jaar oud, gehuwd, en woonachtig te Bressoux.

— BRAND. — Dinsdag namiddag, ontstond er brand in eene kamer van 't 2e verdiep, van een huis der Porte-Grumselstraat. Het lijnwaad, dat in eene kast opgesloten lag, had vuur gevat. De pompiers van den Middenpost en die der Amercœurbrug hebben de vlammen zonder veel moeite uitgedoofd. De schade bedraagt eenige honderden frank.

— VIJFDUBBELE VERSTIKKING. — Ten huize van

DE BOKKENRIJDERS
in het Luikerland.

11e vervolg.

Ongelukkiglijk splitsten de Belgen zich in twee groote partijen, waarvan Van der Noot en Vonck de opperhoofden waren. De eerste wilde enkel de oude instellingen des lands terug bekomen; de tweede beoogde de afschaffing der oude voorrechten en de invoering van hervormingen, die de vrijheid en gelijkheid der burgers tot grondslag hadden.

Joseph II stierf, en zijn broeder en opvolger Leopold maakte van de oneenigheid der Belgen gebruik om ons land, met een leger van 40.000 man af te zenden, terug te brengen onder het beheer van Oostenrijk (10e December 1790).

Den 21e December kon de drossaard een eed krijgen. Het hof bestond dien dag uit de schepenen de Borman, Streignart en Smeyers, die zich naar de plaats der pijniging begaven, vergezeld van den dokter Vandersmissen. Deze deed voorafgaandelijk den eed.

De beklochte werd nog eens aangezoet om de waarheid te bekennen; men toonde hem den beul en de strafinstrumenten; maar Abraham Moses hield staande dat hij onschuldig was en niets wist van de misdaden, die men hem ten laste legde. Om tien uren zeven minuten werden hem de *duimschroeven* opgezet en men bond hem de armen achter den rug. In die stelling verklaarde hij zich nog onschuldig. Om half elf, kreeg hij een *Spaanschen Stievel* aan den linker voet en zoo bleef hij tot half een. De hevige pijn deed hem alsdan bekennen dat hij tegenwoordig was bij den diefstal gepleegd ten huize van Laurens Bogaers, en bij verzocht de Schepenen de pijnen wat te verzachten, hun belovende de gansche waarheid te zeggen. De pijniging werd op minderen graad gezet, maar de beschuldigde zocht de rechters met schreuwen en kermen om den tuin te leiden, zonder inderdaad iets te bekennen. Alsdan werd het bevel gegeven van hem gedurende vijf of zes minuten aan den grond op te lichten. De hevigheid der pijn deed hem dan beloven van alles te zeggen.

Ziehier ten andere letterlijk hoe zulks geboekt staat :

« Mits aansnakkelijk te doen applicceren de duijmschroeven ende hem d'armen van agter een wijnig om hoog laten trecken om 10 uren en 7 minuten voormiddag, ende daer mede al blijvende perseverceren, heeft men een Spaenschen stievel op het linckse been doen setten, om half elf voormiddag, waermede hij middelmatig is gepijnigt worden en blijven setten tot omtrent half een uur naermiddagh, wanneer hij heeft beginnen de tong los te breken en bekent heeft hij Bogaerts diefstal geweest te sijn, ors versoekende, op goede beloften van alles te sullen seggen, de pijnen wat te versagten, welck geschiet sijnde, heeft hij ons menaen met hewimp lingen te paeijen, sonder te willen reele bekentenis doen, waeromm wij hem wederom omtrent 5 à 6 minuten hebben laten ombouw trekken, en als dan weder meins versoekende de pijnen te versagten, dat hij alles oprechtig sonde bekennen, heeft men beern eerst de principaal-te omstandigheden doen seggen en dan geheel buijten pijnen gestelt sijnde heeft hij geantwoordt op de artiecelen.... »

Hij bekende dan medegedaan te hebben aan den diefstal gepleegd bij Laurens Bogaers, in den nacht van 3e tot 4e April 1786, en hij haalde er al de omstandigheden van aan, met de namen der medeplichtigen.

Hij beloofde daarenboven voor 's anderdaags nog ander verop-nbaringen, betreffende andere diefstallen.

's Anderdaags dan, den 21e December 1790, bekende hij mede gedaan te hebben in den diefstal te Sterkem, over vier of vijf jaar, bij Briers, koopman. De medeplichtigen waren ten getale van twintig. Hij maakte ook deel van dezelfde bende, toen deze de kerk van Neer-Oeteren bestoof, over tien of elf jaar. Zij ontroofden er een zilveren kruisbeeld, eenen kelk en andere zilveren voorwerpen.

Ieder maal was de broeder van Abraham, Bernard genaamd, van het getal der medeplichtigen; deze was namelijk belast met het verbergen en verkoopen der gestolene voorwerpen. Het waren meestal Joden en neven van den beklochte, woonachtig tusschen Smeermaes en Maestricht, die ze opkochten.

Op het einde der zitting, gaven de Schepenen lezing van al de bekentenissen door Abraham Moses gedaan.

Den 8e Januari 1791, in uitvoering van het bevel gegeven door het hooger gerecht van Vliermael, veroordeelde het hof van Bree den Joost tot den dood. De strafuitvoering had niet onmiddelijk plaats; want, den 15e Januari 1791, verschenen de plichtige nog eens voor het gerecht van Bree. Daar werd hem lezing gegeven van zijne getuigenis van 20e en 21e December, maar hij antwoordde dat er niet een woord waar was van al wat hij gezegd had. Niettemin werd hij op 10e October 1791 gehalsrecht.

Godefridus Sch., schoonzoon van Jacob B., had meegedaan aan den diefstal gepleegd bij Laurens Bogaers, even als aan de diefstallen begaan in de kerk van Caulille en in die van Stamproye. Toen hij in de bende trad, had hij in tegenwoordigheid van Arnold Van de W., den eed afgelegd, des avonds, om negen uren, op het veld genaamd van Tongerloo. Door dien eed had hij beloofd niets te veropenbaren, zijne medeplichtigen niet bekend te maken en op den stond der strafuitvoering de bekentenissen terug te trekken, die hem op de pijnbank zouden ontsnapt zijn : « Dat den duijvel dien van de tortuer soude wegh haelen met lijf en ziel die een ander zoude verraeden en liever sigh in vier quartieren te laeten van een rukken op de tortuer als malkander te verraeden, en want sij het door de pijne van de tortuer moesten bekennen, dan eventwel hetselve een ure voor hunne dood souden herroepen en dat Arnold Van de W., als dan op het Tongerloos veld aen hem gesweyt heeft dat de geheele clogtens soo van Bree, Boekholt en andere onder de selven eedt waeren, en dat hij Arnold Van de W., en Jacobus B., den selven eedt gedaen hadden, aen het Capelleken van Ophoven. »

De beschuldigde bekende ook van Jacob H., eenen brandbrief ontvangen te hebben, waardoor deze zien kronen eischte, en dat hij dien brief gelegd had aan het huis van Jan Burgee, pachter der Augustijnen onder Bree. De som werd op de aangeduide plaats gelegd en hij kreeg er het derde deel van. Na den diefstal in de kerk van Caulille, had hij enkel drie oude schellingen gekregen.

Den 11e December 1789, hernieuwde hij zijne getuigenis onder eed, na de Heilige Sacramenten ontvangen te hebben, en hij werd den zelfden dag gehalsrecht.

Michiel V., schoenmaker, oud 58 jaar, met vrouw en kinderen, deed den 11e Januari 1790 de volgende bekentenissen, zonder op de pijnbank gebracht te zijn : hij heeft meegedaan in den diefstal gepleegd bij Laurens Bogaers; toen hij in de bende opgenomen werd, heeft hij den eed afgelegd van niets te veropenbaren, van zijne medeplichtigen niet te noemen, en hij heeft een verbond aangegaan met den duivel :

— Vraag. Hebt gij met uwe complicien niet gemaeckt een compact oft verbond met den duijvel, hetwelk onder u eenen eedt genaempt wordt?

— Antwoordt met malkanderen een verbond oft eedt gesworen te hebben.

— V. Weet gij niet oft den duijvel sienelijck oft onsienelijck verscheen in 't presteeren van dat compact oft soo genaemden eedt?

— Antwoordt den duijvel in het presteeren van dat compact oft soo genoemde eedt niet gesien te hebben, maer dat Arnold Van de W., ten tijde dat hij respondent den eede dede, allerhande spraecken maecklte, als oft den duijvel hadde praesent geweest, dan groef dan fijn bulsende als een hondt, loopende van de eene plaets in de andere.

— V. Ter wat plaetse wirdt dat compact gemaeckt of dien soo genoemde eede gedaen?

— Antwoordt als dat compact gemaeckt wierdt ten huyse van Arnold Van de W., als waer den eedt gedaen wierdt.

— V. In wat formaliteijten ginck sulckx toe?

en welcke woorden wierden daer bij gebruijckt?

— Antwoordt dat de formaliteijten van dat compact oft soo genoemden eede waeren van God af te gaen en den duijvel aen te gaen, en dat Arnold Van de W., seijde dat den duijvel hun al soude geven wat sy souden versoecken en dat aldaer geloont wierdt door Arnold Van de W., en sijnen soon Jan een Crucifix en dat daer nogt getoont wierdt een beeld op forme van een Lieven Vrouwe beeld bruin van couleur en dat Arnold Van de W., en sijn soon Jan het eerst op het Crucifix gespoeijt heeft ende dat hij respondent oock op het Crucifix gespoeijt heeft ende dat Arnold Van de W., het Crucifix wegh geworpen heeft, seggende : wegh in duyvels name; wie alsoock P. J. Van C., J. M., N., Jacobus B., en Godefridus Sch., die welcke op den selven tijdt nu omtrent 6 à 7 jaeren gepasseert op een avondt ten huyse van Arnold Van de W., den eedt gedaen hebben en dat Arnold Van de W., aen ieder van hun een briefken gaf, seggende : dit briefken is als had gij den duijvel selfs, en dat op dit briefken geschreven stondt : duijvel regeert met mij; en dat J. M. N., nu omtrent 3 à 4 moenden gepasseert van hem respondent sijnde met J. M., in den hoft gevraegt heeft : hebt gij dat briefken nog; gaeft het mij af, daer is eventwel niets mede te doen; en dat hij respondent alsdan het briefken aen N., heeft afgegeven.

— V. Wierdt in dat compact oft eede geen mentie gemaeckt van te moeten herroepen?

— Antwoordt dat dit compact oft eede was van malkanderen nooijt te verraeden en staende te houden tot het laetste toe en standvastig te blijven en nog liever van den duijvel te sijn als malkander te verraeden.

— V. Weet gij niet oft dat compact oft eede altoos gedaen wierdt op deselve plaetse?

— Antwoordt als dat compact oft eede altoos gedaen wierdt op de selve plaetse, te weten, ten huyse van Arnold Van de W.

Michiel V., werd gehalsrecht den 1e Februari 1791,

Jan C., van Tongerloo, oud negen en veertig jaar, wever, na alles geloochend te hebben, werd tot de pijniging veroordeeld den 14e Januari 1790; men deed hem eerst de duimschroeven aan, daarna den Spaanschen stievel achtervolgens in den linker, dan in den rechter voet. Hij deed eindelijk eene volledige bekentenis. Den 13e Februari, zonder gepijnigd te worden, hield hij zijn eerste gezegde staande. Hij werd ded zelfden dag gehalsrecht.

(Wordt vervolgd.)